OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2009 Rhif 783 (Cy.69)

GALLUEDD MEDDYLIOL, CYMRU

Rheoliadau Galluedd Meddyliol (Amddifadu o Ryddid: Asesiadau, Awdurdodiadau Safonol ac Anghydfodau ynghylch Preswyliaeth) (Cymru) 2009

Gwnaed - - - -	*24 Mawrth 2009*
Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru - -	*11 Chwefror 2009*
Yn dod i rym - -	*1 Ebrill 2009*

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau hyn drwy arfer y pwerau a roddwyd gan adran 65(1) o Ddeddf Galluedd Meddyliol 2005 a pharagraffau 31, 33(4), 47(1), 70, 129(3), 130(2), (3) a (5) a 183(6) a (7) o Atodlen A1 iddi(**1**).

Mae drafft o'r offeryn hwn wedi'i osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn unol ag adran 50(11) o Ddeddf Iechyd Meddwl 2007(**2**), a'i gymeradwyo drwy benderfyniad Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

RHAN 1

Cyffredinol

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Galluedd Meddyliol (Amddifadu o Ryddid: Asesiadau, Awdurdodiadau Safonol ac Anghydfodau ynghylch Preswyliaeth) (Cymru) 2009 a deuant i rym ar 1 Ebrill 2009.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

Dehongli

2.—(1) Yn y Rheoliadau hyn—

(**1**) 2005 p.9. Mewnosodwyd Atodlen 1A gan adran 50(5) o Ddeddf Iechyd Meddwl 2007 (p.12).
(**2**) 2007 p.12.

ystyr "asesydd cymhwystra" ("*eligibility assessor*") yw person a ddetholwyd i wneud yr asesiad cymhwystra o dan baragraff 46 o Atodlen A1 i'r Ddeddf.

ystyr "asesydd lles pennaf" ("*best interests assessor*") yw person a detholwyd i wneud asesiad lles pennaf o dan baragraff 38 o Atodlen A1 i'r Ddeddf;

mae i "Cyngor Gofal Cymru" yr ystyr a roddir i "*Care Council for Wales*" gan adran 54(1) o Ddeddf Safonau Gofal 2000;

ystyr "y Ddeddf" ("*the Act*") yw Deddf Galluedd Meddyliol 2005;

ystyr "gweithiwr proffesiynol iechyd meddwl a gymeradwywyd" ("*approved mental health professional*") yw person a gymeradwywyd o dan adran 114(1) o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983(**3**).

(2) At ddibenion y Rheoliadau hyn mae "corff goruchwylio" ("*supervisory body*") yn cynnwys Bwrdd Iechyd Lleol sy'n arfer swyddogaethau goruchwylio yn unol â rheoliad 3 o Reoliadau Galluedd Meddyliol (Amddifadu o Ryddid: Penodi Cynrychiolydd Perthnasol) (Cymru) 2009(**4**).

RHAN 2

Cymhwystra i gynnal asesiadau

Cymhwystra — cyffredinol

3.—(1) Yn ddarostyngedig i ofynion ychwanegol yn rheoliadau 4 i 8 nid yw person yn gymwys i wneud asesiad, ac eithrio asesiad oedran, ond pan fo'r corff goruchwylio wedi'i fodloni fod y person hwnnw—

(a) wedi'i yswirio mewn perthynas ag unrhyw atebolrwydd a ddichon godi mewn cysylltiad â gwneud yr asesiad; a

(b) yn meddu ar y sgiliau a'r profiad perthnasol ar gyfer yr asesiad y mae i'w wneud, sy'n gorfod cynnwys y sgiliau canlynol, ond heb fod yn gyfyngedig iddynt—

(i) y gallu i gyfathrebu'n effeithiol gyda golwg ar ganfod nodweddion a phriodweddau person sy'n berthnasol i anghenion y person hwnnw, a

(ii) y gallu i weithredu'n annibynnol ar unrhyw berson sy'n ei benodi i wneud asesiad ac ar unrhyw berson sy'n darparu gofal neu driniaeth i'r person y mae i'w asesu.

(2) Rhaid i'r corff goruchwylio fod wedi'i fodloni bod yna mewn perthynas â'r person—

(a) tystysgrif cofnod troseddol fanwl wedi'i dyroddi o dan adran 113B o Ddeddf yr Heddlu 1997(**5**); neu

(b) os nad yw'r diben y mae'r dystysgrif yn ofynnol amdano yn un a ragnodir o dan adran (2) o'r adran honno, tystysgrif cofnod troseddol a ddyroddwyd yn unol ag adran 113A o'r Ddeddf honno(**6**).

Cymhwystra i gynnal asesiad iechyd meddwl

4. Mae person yn gymwys i gynnal asesiad iechyd meddwl(**7**) os yw'r person hwnnw—

(a) wedi'i gymeradwyo o dan adran 12 o Ddeddf Iechyd Meddwl 1983(**8**); neu

(**3**) 1983 p.20. Amnewidiwyd adran 114 gan adran 18 o Ddeddf Iechyd Meddwl 2007.
(**4**) O.S. 2009/266 (Cy.29).
(**5**) 1997 p.50. Mewnosodwyd adran 113B gan adran 163(2) o Ddeddf Troseddu Cyfundrefnol Difrifol a'r Heddlu 2005 (p.15).
(**6**) Mewnosodwyd adran 113A gan adran 163(2) o Ddeddf Troseddu Cyfundrefnol Difrifol a'r Heddlu 2005.
(**7**) Mae asesiad iechyd meddwl yn asesiad a gynhelir o dan baragraff 35 o Atodlen A1 i'r Ddeddf.
(**8**) 1983 p.20. Diwygiwyd adran 12 gan adran 16 o Ddeddf Iechyd Meddwl 2007.

(b) yn ymarferydd meddygol cofrestredig y mae'r corff goruchwylio yn fodlon fod ganddo brofiad perthnasol mewn diagnosio neu drin anhwylder meddyliol.

Cymhwystra i gynnal asesiadau lles pennaf

5.—(1) Mae person yn gymwys i gynnal asesiad lles pennaf(**9**) os yw'r person hwnnw—

(a) yn weithiwr proffesiynol iechyd meddwl a gymeradwywyd;

(b) yn weithiwr cymdeithasol a gofrestrwyd gyda Chyngor Gofal Cymru;

(c) yn nyrs lefel gyntaf, a gofrestrwyd yn Is-Ran 1 o Ran y Nyrsys yn y Gofrestr a gedwir o dan erthygl 5 o'r Gorchymyn Nyrsio a Bydwreigiaeth 2001;

(ch) yn therapydd galwedigaethol a gofrestrwyd yn Rhan 6 o'r gofrestr a gedwir o dan erthygl 5 o Orchymyn Proffesiynau Iechyd 2001; neu

(d) yn seicolegydd siartredig a restrir yng Nghofrestr Seicolegwyr Siartredig Cymdeithas Seicolegol Prydain ac sy'n dal tystysgrif ymarfer a ddyroddwyd gan y Gymdeithas honno.

(2) Rhaid i'r corff goruchwylio fod wedi'i fodloni hefyd fod gan y person y gallu i gymryd i ystyriaeth sylwadau unrhyw berson sydd â buddiant yn lles y person sydd i'w asesu a'r gallu i asesu perthnasedd a phwysigrwydd y sylwadau hynny wrth wneud asesiad.

Cymhwystra i gynnal asesiad galluedd meddyliol neu asesiad cymhwystra

6. Mae person yn gymwys i wneud asesiad galluedd meddyliol(**10**) neu asesiad cymhwystra(**11**) os yw'n gymwys i gynnal—

(a) asesiad iechyd meddwl; neu

(b) asesiad lles pennaf.

RHAN 3

Dethol Aseswyr

Dethol aseswyr — cyffredinol

7.—(1) Dim ond os yw'r canlynol yn wir y caiff corff goruchwylio ddethol person i gynnal asesiad mewn unrhyw achos unigol—

(a) nad oes gan y person fuddiant ariannol yn y gwaith o ofalu am y person perthnasol;

(b) nad yw'r person yn berthynas i'r person perthnasol; ac

(c) nad yw'r person yn berthynas i berson sydd â buddiant ariannol yn y gwaith o ofalu am y person perthnasol.

(2) At ddibenion y rheoliad hwn ystyr "perthynas" ("*relative*") yw:

(a) tad, mam, llystad, llysfam, mab, merch, nain (mam-gu), taid (tad-cu), ŵyr neu wyres y person hwnnw, neu o briod, cyn briod, partner sifil neu gyn bartner sifil y person hwnnw; neu

(b) brawd, chwaer, ewythr, modryb, nith, nai, neu gefnder cyfan (p'un ai o waed cyfan neu hanner gwaed neu drwy briodas neu bartneriaeth sifil) y person hwnnw neu briod, cyn briod, partner sifil neu gyn bartner sifil y person hwnnw.

(**9**) Mae asesiad lles pennaf yn asesiad a gynhelir o dan baragraff 38 o Atodlen A1 i'r Ddeddf.
(**10**) Mae asesiad galluedd meddyliol yn asesiad a gynhelir o dan baragraff 37 o Atodlen A1 i'r Ddeddf.
(**11**) Mae asesiad cymhwystra yn asesiad a gynhelir o dan Atodlen A1 i'r Ddeddf.

(3) At ddibenion y rheoliad hwn—

(a) mae "priod" ("*spouse*") neu "partner sifil" ("*civil partner*") yn cynnwys person nad yw'n briod â neu mewn partneriaeth sifil â'r person hwnnw ond sy'n byw gyda'r person hwnnw fel petai felly;

(b) mae gan berson fuddiant ariannol mewn cartref gofal neu ysbyty annibynnol os yw'r person hwnnw yn bartner, yn gyfarwyddwr, yn ddeiliaid swydd arall neu'n gyfranddaliwr sylweddol yn y cartref gofal neu'r ysbyty annibynnol sydd wedi gwneud y cais am awdurdodiad safonol;

(c) ystyr "cyfranddaliwr sylweddol" ("*major shareholder*") yw—

(i) unrhyw berson sy'n dal y ddegfed ran neu fwy o'r cyfrannau a ddyroddwyd yn y cartref gofal neu'r ysbyty annibynnol, os yw'r cartref gofal neu'r ysbyty annibynnol yn gwmni cyfyngedig trwy gyfrannau, a

(ii) ym mhob achos arall, unrhyw berchen neu berchnogion ar y cartref gofal neu'r ysbyty annibynnol.

Dethol aseswyr lles pennaf

8. Dim ond person nad yw'n ymwneud â gofal neu driniaeth, nac yn ymwneud â phenderfyniadau ynghylch gofal neu driniaeth, y person perthnasol y caiff corff goruchwylio ei ddethol i gynnal asesiad lles pennaf.

RHAN 4

Asesu

Yr amserlen ar gyfer asesiadau

9.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (2) ac i reoliad 11, rhaid i asesydd gwblhau'r asesiad o fewn 21 niwrnod o'r dyddiad y caiff ei gyfarwyddo gan y corff goruchwylio.

(2) Pan fo'r awdurdod rheoli wedi rhoi awdurdodiad brys o dan baragraff 76 o Atodlen A1 i'r Ddeddf ac yn gwneud cais am awdurdodiad safonol, rhaid i'r asesydd gwblhau'r asesiad o fewn 5 niwrnod i'r dyddiad y mae'n cael ei gyfarwyddo gan y corff goruchwylio.

Y terfyn amser ar gyfer cynnal asesiad i benderfynu a fu amddifadiad o ryddid heb ei awdurdodi

10. Yn ddarostyngedig i baragraff 69(4) a (5) o Atodlen A1 i'r Ddeddf, rhaid i asesiad sy'n ofynnol o dan baragraff 69 o Atodlen A1 i'r Ddeddf gael ei gwblhau o fewn 5 niwrnod i'r dyddiad y mae'r asesydd yn cael ei gyfarwyddo gan y corff goruchwylio.

Darpariaethau Trosiannol ar gyfer Awdurdodiadau Safonol

11.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys pan gaiff asesydd gyfarwyddyd gan y corff goruchwylio ar 30 Ebrill 2009 neu cyn hynny.

(2) Rhaid cwblhau'r asesiad o fewn 42 o ddiwrnodau o'r dyddiad y rhoddir y cyfarwyddyd.

Gwybodaeth berthnasol am gymhwystra

12.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys pan fo unigolyn yn cael ei asesu ac nad yr un person yw'r asesydd cymhwystra a'r asesydd lles pennaf.